

Obligatorisk nationell övervakning av tamren avseende Chronic Wasting Disease under 2021

Jordbruksverkets beslut

Jordbruksverket beslutar att ni till och med 31 december 2021 ska genomföra provtagning gällande Chronic Wasting Disease (CWD) på era vuxna tamrenar.

Villkor för provtagningen:

- Ni ska provta samtliga *riskdjur*.
Som *riskdjur* räknas följande djur över ett års ålder:
 - självdöda och sjuka renar,
 - slaktade renar som förklarats otjänliga som livsmedel, samt
 - renar som skadats eller dödats i trafiken.
- Provtagningen ska genomföras enligt instruktion från Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA).

Beskrivning av ärendet

Chronic Wasting Disease (CWD), också kallad avmagringssjuka, är en prionsjukdom som kan drabba hjortdjur inklusive ren. CWD är en typ av transmissibel spongiform encefalopati och kännetecknas av degenerativa förändringar i hjärnan vilket leder till neurologiska symtom, avmagring och död. Ingen koppling har setts till sjukdom hos människa, men även om sannolikheten att människa kan drabbas bedöms som mycket låg kan möjligheten inte helt uteslutas.

CWD upptäcktes för första gången i Europa 2016. Till följd av detta beslutade EU att övervakning av sjukdomen skulle ske i de medlemsstater som har populationer av ren eller älg, bland andra Sverige. Denna övervakning skulle genomföras under åren 2018–2020. Minst 6 000 hjortdjur av arterna älg, ren, rådjur, kronhjort och vitsvanshjort skulle testas i varje medlemsstat. Övervakningen skulle omfatta vilda och semidomesticerade djur samt hägnade djur och inriktas på så kallade riskdjur.¹ Anledningen var att det är lättare att hitta en sjukdom som förekommer hos mycket få djur (vilket förmodades vara fallet med CWD) om man letar bland dem som är sjuka eller har ett avvikande beteende som kan tyda på sjukdom.

¹ Se kap. A avsnitt IIIA punkt 2.4 b i bilaga III till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 999/2001 av den 22 maj 2001 om fastställande av bestämmelser för förebyggande, kontroll och utrotning av vissa typer av transmissibel spongiform encefalopati.

Jordbruksverket beslutade att varje sameby skulle provta 54 riskdjur, vilket sammanlagt ger 2750 prover. Information om detta förmedlades till varje samebyordförande för spridning till de enskilda renägarna, samt till Renägarförbundet och Svenska Samernas Riksförbund. Beslutet fattades som ett krav på nationell nivå och riktades inte till de enskilda byarna, eftersom Jordbruksverket bedömde att provtagningen kunde göras på frivillig basis.

Motivering

Renägarna har samlat in 641 prover från riskdjur på frivillig basis i enlighet med besluten om nationell övervakning gällande perioden 2018–våren 2021. Det saknas alltså fortfarande 2109 prover av de 2750 som krävdes enligt det nationella beslutet. Jordbruksverket konstaterar att summan insamlade prover dels inte motsvarar det krav som EU ställt på Sverige, dels inte utgör ett tillräckligt bra provunderlag att lämna in till EFSA (European Food Safety Authority) som en grund för deras bedömning av sjukdomens utbredning i landet och dess eventuella smittsamhet. Detta är allvarligt, då det kan leda till att situationen i Sverige missbedöms. Det finns en risk att vi missar att CWD förekommer hos svensk ren och att vi därför får problem med att kontrollera sjukdomen. En sådan situation skulle medföra stora problem för rennäringen. Det finns även en risk att EU finner det nödvändigt att lägga handelsrestriktioner på svensk ren, vilka i själva verket kan vara oproportionerliga.

I samråd med Statens veterinärmedicinska anstalt bedömer Jordbruksverket därför att provtagningen av tamren ska fortsätta också under resten av 2021 och att det är nödvändigt att via samebyarna lägga ett krav på renägarna att genomföra provtagning, eftersom frivillig provtagning inte givit tillräckligt många prover. I lagen (2006:806) respektive förordningen (2006:815) om provtagning på djur m.m. har Jordbruksverket stöd för att fatta ett sådant beslut om övervakning av CWD på tamren.²

Hur du överklagar

Detta beslut kan överklagas till Förvaltningsrätten i Jönköping. Överklagandet ska vara skriftligt och innehålla uppgift om:

- Vilket beslut som överklagas
- Hur beslutet ska ändras, och
- Varför det ska ändras.

Överklagandet ska skrivas till förvaltningsrätten, men ska skickas eller lämnas till:

Jordbruksverket
551 82 Jönköping

Du kan också skicka överklagandet till jordbruksverket@jordbruksverket.se

Ditt överklagande måste ha kommit in till Jordbruksverket inom tre veckor från den dag som

² Se 3 § lagen (2006:806) om provtagning på djur m.m. samt 3 § förordning (2006:815) om provtagning på djur, m.m.

du tog del av beslutet.

Övriga upplysningar

Enligt 25 § lagen (2006:806) om provtagning på djur, m.m. gäller detta beslut omedelbart och även om det överklagas.

Jordbruksverket gör bedömningen att det inte behövs några restriktioner gällande vem som får utföra provtagning.

Instruktionsfilmer om CWD-provtagning finns på www.cwd.se

Provtagningsmaterial beställs hos SVA:s viltsektion (vx 018-67 40 00).

I detta ärende enhetschef Lotta Hofverberg beslutat. Maria Cedersmyg har varit föredragande. I den slutliga handläggningen har också Karolina Wall och verksjuristen Eva Kjell deltagit.

Lotta Hofverberg

Maria Cedersmyg

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Sändlista

Följande samebyar:

Könkämä sameby	Grans sameby
Lainiovuoma sameby	Rans sameby
Saarivuoma sameby	Ubmeje tjeälddie
Talma sameby	Vapstens sameby
Gabna sameby	Vilhelmina norra sameby
Laevas sameby	Vilhelmina södra sameby
Girjas sameby	Voernese sameby
Báste sameby	Ohredahke sameby
Unna tjerusj	Raedtievaerie sameby
Jåhkåakaskatjiellde	Jijnjevaerie sameby
Tuorpon sameby	Jovnevaerie sameby
Luokta-Mávas sameby	Njaarke sameby
Semisjaur-Njarg sameby	Kall sameby
Svaipa sameby	Handölsdalens sameby

Tåssåsens sameby
Mittådalen sameby
Ruvhten sijte
Idre sameby
Vittangi sameby
Gällivare sameby
Slakka sameby
Maskaure sameby
Malå sameby

Muonio sameby
Sattajärvi sameby
Tärendö sameby
Korju sameby
Pirttijärvi sameby
Ängeså sameby
Kalix sameby
Liehittäjä sameby

Jordbruksverket skickar kopia för kännedom till

Svenska Samernas Riksförbund

Renägarförbundet

Sametinget

Koncessionssamebyarnas intresseförening

SVA

Naturvårdsverket

Livsmedelsverket

Länsstyrelsernas 28-nätverk